



<b>Sämikielâ stivrimjuávkku</b>	1/2023
Lasetiätu	Lahtos Raavâ sämikielâ škovliittäsâin Dno 00/00.00.00/0000
[11.4.2023.]	almolâš
Uásádâh	
Rähtee	Tuuli Miettunen

## Sämikielâ stivrimjuávkku 1/2023

Äigi 11.4.2023 tme 09.30

Saje Sajos/Zoom

Mieldi saavâjođetteijee Niittyvuopio-Valle Laura (Kuáv)  
Niittyvuopio Anni-Sofia (Čiž)  
Keskitalo Pigga (Kuáv)  
Tapiola Uula (Kuáv)  
Aikio Ara (SDP)  
Lukkari Sammol (Kok)  
Mikkola Juha-Pekka (VS)  
Anna-Katariina Feodoroff (Nuorttâlij sijdâčuákkim)  
Marko Tervaniemi (Sämitigge)  
Klemetti Näkkäljärvi (Sämitigge)  
Terhi Harju (Sämitigge)  
Petra Magga-Vars (Sämitigge)  
Ristenrauna Magga (Sämitigge)



Tuuli Miettunen, oovdânpyehtee, vt. ovdedemhovdâ, sâmikielâliih já kulttuurmiäldásiih palvâlusah

Sara Keränen, čuákkim čällee, kielâpargee

Anna Lumikivi, kielâpargee

Tuulhah: Tiina Sanila-Aikio, Oula Järvensivu, Riitta Orti-Berg, Anna Morottaja

## 1§ Čuákkim lavâlâšvuotâ já meridemváldâlâšvuotâ

### 142 § Toimâorgan meridemvyevih

Toimâorgan puáhtá kiedâvuššâđ ääši eidusii čuákkimistis, mast čuákkim uásálisteh láá mielđi čuákkimsaajeest. Eidusii čuákkimist pyehtih kevttid šleđgâlii äššihaldâšem- teikâ jienâstemvuáhâdov. Muulsâiävtulávt pyehtih čuákkimistid šleđgâlii toimâmpirrásist, moos uásivâldeeh uásálisteh šleđgâlii ohtâvuodâin (šleđgâlâš čuákkim). Toimâorgan puáhtá meiddei toohâđ miärädâsâid kiddâdum šleđgâlii meridemmonâttâlmist ovdil čuákkim

(šleđgâlâš meridemmonâttâllâm). Kuávlustivrâ teikâ virgehaldâšeijee, kiâm tot lii nomâttâm, västid, ete teknisiih piergâseh, vuáhâdovah já tiätujotolâhohtâvuodâh, maid šleđgâlii čuákkimáid já šleđgâlii meridemmonâttâlmân taarbâš, láá ääigitásásiih já tiätutorvoliih vuovijn, maid laavah väätih.

### 143 § Šleđgâlâš čuákkim

Toimâorgan puáhtá čuákkimistid šleđgâlávt. Kiddâdum šleđgâlii čuákkimân puáhtá uásálistid tuše taggaar saajeest, mast syeligâsâst toollâmnáál tiäđuid já čuákkim savâstâlmijd iä pyevti ulguupiäláliih kuullâđ ige uáinid.

### 145 § Čuákkimäigi já -saje

Toimâorgan meerrid čuákkimijdis ääigi já saje. Čuákkim tuálloo meiddei, jis saavâjođetteijee ana čuákkim taarbâšlâžžân teikâ eenâbloho toimâorgan jesânijn taha saavâjođetteijei iävtuttâš čuákkimistmist almottum ääši kiedâvuššâm tiet. Talle saavâjođetteijee meerrid čuákkimääigi. Saavâjođetteijee puáhtá agâstállum suujâst maassâdkeessiđ čuákkim.

### 146 § Čuákkimpovdiittâš



Čuákkimpovdiittás addel saavâjođetteijee teikâ jis sun lii iästulâš te vârisaavâjođetteijee. Čuákkimpovdiittásâst kalga almottiđ čuákkim ääigi já saje sehe aašijd, moh láá kiedâvuššâmnáál.

Čuákkimpovdiittásâst kalga muštáliđ, maid toimâorgaan meridemvuovijd mon-uv ääši peht kyerih. Jis ääši kiedâvušeh šleđgâlii meridemmonättâlmist, kalga povdiittásâst almottiđ, mon rai ääši kalga kiedâvuššâđ šleđgálávt. Äššilisto, mii siskeeld čielgim aašijn, moh láá kiedâvuššâmnáál já iävtuttásâid toimâorgaan miärádâssân, vuolgâttuvvoo čuákkimpovdiittás mielđi. Eromâš suujâst äššilisto teikâ ovtâskâs ääši čielgim já miärádâsiävtuttás pyehtih vuolgâttiđ maŋeláá. Äššilisto lahtosijd já miäldusmateriaal vuolgâtteh äššilisto fáárust kuorâttállâm mielđi, ko árvuštâleh toimâorgaan jesânij tiäđu-uázžumtáárbuid. Jis äššilistoost, lahtosijn teikâ miäldusmateriaalist láá tiäđuh, maid kalga toollâđ syeligâsâst, äššiliston čálloo tiätu syeligâsstolâmist.

Čuákkimpovdiittás vuolgâttuvvoo jesânáid já iärásâid, kiäin lii mielđiorroomvuoigâdvuotâ teikâ -kenigâsvuotâ, vuovijn, mon toimâorgaan meerrid. Sämikielâ lävdikode čuákkimpovdiittásah já äššilistoh vuolgâttuvvojeh suomâkielân já sämikieláid.

#### 147 § Šleđgâlâš čuákkimpovdiittás

Čuákkimpovdiittás, äššilisto, lahtosijd já miäldusmateriaal pyehtih vuolgâttiđ šleđgálávt. Talle kuávlustivrâ teikâ virgehaldâšeijee, kiäm tot lii nomâttâm, västid tast, ete teknisiih piergâseh, vuáhâduvah já tiätujotolâhohtâvuođah, maid taas taarbâš, láá kevttimnáál.

Laahâ pyereestvaijeemkuávlust 108 § 2-3 mom: Eres toimâorgaan ko kuávluvâldustivrâ lii meridemvâldâlâš, ko paijeel peeli jesânij láá mielđi. Mielđi orroon annojeh meiddei toh toimâorgaan jesâneh, kiäh uásálisteh čuákkimân šleđgálávt.

**lävtuttás:** Saavâjođetteijee paahud mielđi orroid sehe čuákkim lavâlâšvuođâ já meridemvâldâlâšvuođâ.

**Miärádâs:**

#### 2§ Pevdikirje tärhisteijee valjim

Laapi pyereestvaijeemkuávlu haldâttâhjuolgâdâs 166 § mielđi pevdikirje tolâmist já siskâldâsâst västid toimâorgaan



saavâjodetteijee. Jis saavâjodetteijee já pevdikirjetuálee iává lah siämmáá uáivilist čuákkim joodoost, čáloo pevdikirje saavâjodetteijee uáinu mieli. Pevdikirje vuáláčáálá saavâjodetteijee já nannee pevdikirjetuálee. Pevdikirje tärhisteh vuovijn, mon toimâorgan lii meridâm. Pevdikirje pyehtih vuáláčäälliid já tärhistid šledgálávt.

Sämikielâ stivrimjuávkun väljeje oovtâ pevdikirjetärhisteejje.

**lävtuttâs:** Sämikielâ stivrimjuávkku väljee pevdikirjetärhisteejje.

**Miärdâs:**

### **3§ Pargo-oornig tuhhiitem**

1§ Čuákkim lavâlâšvuotâ já meridemvâldâlâšvuotâ

2§ Pevdikirje tärhisteejje valjim

3§ Pargo-oornig tuhhiitem

4§ Raavâ sämikielâ škovliittäsâin

5§ Säämi kielâlaavâ 31 § miäldásii statâtorjuu uuccâm ihán 2023

6§ Kejâstâh sämikielâlâid já kulttuurmiäldásâid palvâlussâid já palvâlussâid oovdedmân

7§ Eres ääših

8§ Čuákkim lopättem

**lävtuttâs:** Sämikielâ stivrimjuávkku tuhhit ässäilisto miäldásii pargo-oornig.

**Miärdâs:**

### **4§ Raavâ sämikielâ škovliittäsâin**

**Tuávááš**



Tuuli Miettunen, vt. ovdedemhovdâ, sâmikielâliih já kulttuurmiäldásiih palvâlusah

Säämi kielâlaavâ (1086/2003) 25§ mielđ Laapi pyereestvaijeemkuávlv palvâlusâst leijee pargei, kiân virgekuávlvust uási lii sâmmilij päikkikuávlvust, sehe Palgâsij ovtâstus pargoviehân pargei puáhtá mieđettiđ pâlhalii virgeriijâ tâi pargoin luovâsmittem virgepargoi hoittâm várás tarbâšlii sâmikielâ tááiđu haahâm várás, jis suu palvâlemkoskâvuotâ taan pargoadeleijee palvâlusâst lii pištâm ucemustáá ive. Statâräädi asâttâssáin puáhtá adelid njuolgâdusâid eres virgeriijâ tâi pargoost luovâsmittem iävtuin. Virgeriijâmiärdâsân tâi pargoost luovâsmitmân kyeskee miärdâs iähtun puáhtá asâttiđ, ete palvâlusâst leijee pargee taha virgeomâháin kirjâlii sopâmuš, mon mielđ sun parga virgeomâháá palvâlusâst sâmmilij päikkikuávlvust virgeriijâ tâi pargoost luovâsmittem nuuhâm maŋa tiätu ääigi, mii ij uážu leđe kuhheeb ko ohtâ ihe. Sopâmušân puáhtá väldid miärdâs tast, ete palvâlusâst leijee máksá virgeomâhâžân, jis sun ciälkká jieijâs luovâs soppum ääigi siste tâi jis sun ciälkkoo luovâs suu jieijâs tovâtem eres suujâ ko puácvuodâ tiet, enâmustáá kielâškovliittâsâst njuolga šoddâm koloid västideijee sopâmušsááhu.

Laapi pyereestvaijeemkuávlv kieldâin ij lah lamaš ohtâlâs vuávâlâšvuotâ säämi kielâlaavâ 25§ miäldâsii virgeriijâ ucâmist já mieđeetmist. Laapi pyereestvaijeemkuávlvust lii tárbu ráhtiđ ohtâlâs ravvuu säämi kielâlaavâ miäldâsii virgeriijâ uuccâm já mieđettem várás. Raavâ lii Laapi pyereestvaijeemkuávlv škovliittâsravvu uási. Ravvust miäruštâllojeh toh almoliih prinsipeh já monâttállâmvyevih, maid čuávuh säämi kielâlaavâ 25§ heiviitmist Laapi pyereestvaijeemkuávlvust. Heiviittem stivrejeh lasseen ihásávt nonnimnáál Laapi pyereestvaijeemkuávlv budjetarvâlus sehe riehtiministeriö säämi kielâlaavâ 31§ vuáđuld mieđettem statâtorjuu meeri. Sâmikielâ lävdikodde puáhtá ihásávt laavâ pyereestvaijeemkuávlvust (611/2021) 33§ miäldâsii muštâlus já sâmikielâ máttááttâs fálee oppâlâjádâsâi ihâsii máttááttâsfalâlduv vuáđuld adelid laseravvuid ravvuu heiviitmân.

**Labdoseh:** Sâmikielâi škovliittâsah -raavâ

**lävtuttâs:** Sâmikielâ stivrimjuávkku iävtut, ete labdosin leijee sâmikielâi škovliittâsah -raavâ tuhhiittuvvoo Laapi pyereestvaijeemkuávlv škovliittâsravvu uáassin.

**Miärdâs:**

**5§ Säämi kielâlaavâ 31 § miäldâsii statâtorjuu uuccâm ihán 2023**



## Tuávááš

Tuuli Miettunen, vt. ovdedemhovdá, sámi kielálieh já kulttuurmiäldásiih palvâlusah

Säämi kielâlaavâ 31 § miel staatâ budjetarvâlusân kalga väldiđ meriruudâ statâtorjuid pyereestvaijeemkuávloid, kieldáid, servikuddijd, sámmilij päikkikuávu palgásáid sehe 18 §:st uáivildum priivaat tuáimeid taan laavâ heiviitmist šaddee eromâš lasekoloi luávdimân. Ive 2023 statâtoorjâ lii uuccâmnáál ääigist 1-31.4.2023. Staatâ budjetarvâlusâst säämi kielâlaavâ 31§ miäldásii statâtorjuu meeri ihán 2023 lii ohtsis 290 000 eurod. Statâtorjuu meeri lii 140 000 eurod stuárráb ko ive 2022.

Statâtorjui ulmen lii ovdediđ säämi kielâlaavâ olášum luávdimáin laavâ heiviitmist šaddee eromâš lasekoloid. Torjuu puáhtá miedettiđ ei. čuávuváid olesvuodáid: jurgâlem- já tulkkumkoloh (m. almostittemtoimâ), tiedettem, škovlim já kielâuápui áigásiih sajasâškoloh, sehe säämi kielâlaavâ heiviitem oovdedmân vuoigâdittee koloh.

Ive 2022 Laapi pyereestvaijeemkuávu uusâi säämi kielâlaavâ 31§ miäldásii statâtorjuu säämi kielâpargei toimâm pilotistmân pargei päikkikoloon já jurgâlem- já tulkkumkoloid. Ive 2023 Laapi pyereestvaijeemkuávu lii algâttâm tooimâs já kieldái sosiaal- já tiervâsvuotâsyergi pargeeh láá sirdum pyereestvaijeemkuávu pargen. Säämi kielâlaavâ 25§ miel Laapi pyereestvaijeemkuávu pargoviehân kullee pargei puáhtá miedettiđ pálhálie virgerijâ tai pargoin luovâsmittem virgepargoi hoittâm várás tarbâšlie sámi kielâ tááide haahâm várás, jis suu palvâlemkoskâvuotâ taan pargoadeleijee palvâlusâst lii pištâm ucemustáá ive.

Máttááttâs- já kulttuurministeriö lii meridâm ruttáide Oulu ollâopâttuv já Laapi áámmátollâškoovlâi jođettem haaváid, moiguin škovliitteh sámi kielálie sosiaal- já tiervâsvuotâsyergi pargovievâ já ovdedeh sosiaal- já tiervâsvuotâpalvâlusáin tarbâšlie sámi kulttuur máttim. Haavâi olášuttemáigi lii 2023-2026 já tai ruttádem lii ohtsis kyehti miljojn eurod. Haavâi ääigi sosiaal- já tiervâsvuotâsyergi pargeid čujottum sámi kielâ škovliittâsah šaddeh lasaniđ koskâpuddâsávt. Škovliittâsah uárnejuvvoje mudoi miel tavesámi-, anarâš- já nuorttâlâškieláin.

Kieldáin ive pišttee sámi kielâ uáppoid uásálistee sosiaal- já tiervâsvuotâsyergi pargei sajasâškoloh láá lamaš s. 30 000 - 40 000 e per pargee.

**lävtuttâs:** Sámi kielâ stivrimjuávkku iävtut kuávluhaldáttâsân, ete

1. Laapi pyereestvaijeemkuávu oca säämi kielâlaavâ 31§ miäldásii statâtorjuu ihán 2023 ohtsis 220 000 eurod, mast 200 000 eurod säämi



kielâlaavâ 25§ miäldásâš sajasâškoloid já 20 000 eurod jurgâlem- já tulkkumkoloid.

**Miärdâs:**

**6§ Kejâstâh sâmielâid já kulttuurmiäldásâid palvâlussâid já palvâlussâid oovdedmân**

Sâmielâij já kulttuurmiäldâsij palvâlusâi vt. oovdedemhovidâ Tuuli Miettunen oovdânpuáhtá sâmielâij já kulttuurmiäldâsij palvâlusâi já palvâlusâi oovdedem tile.

**lävtuttâs:** Sâmielâ stivrimjuávkku merkke sâmielâij já kulttuurmiäldâsij palvâlusâi oovdedem kejâstuv tiättun.

**Miärdâs:**

**7§ Eres ääših**

**7§ Čuákkim lopâtem**

**lävtuttâs:** Saavâjođetteijee looppât čuákkim.

**Miärdâs:**

Lahtoseh Raavâ sâmielâ škovliittâsâin

Jyehim

Tiättun